

irányú szondát nyitottunk, amivel sikerült meghatározni a település Ny-DNy-i szélét. A szondában 15 árok, 8 gödör, 2 kút, 1 ház és 2 cölöphely került elő. Néhány objektum funkciója bizonytalan. A szonda É-i és D-i végén kettős vagy többszörös árok határolta a települést. A leletanyag többségét az edénytöredékek és állatcsontok tették ki. A napvilágra került leletek alapján avar kori településnyomot tártunk fel, melyben néhány kelta objektum is volt.

CSÉKI ANDREA

111. Dunaszekcső, Várhegy

(Baranya megye) B, Ró, Kö, Tő

2007 folyamán a löszfal megrepedt, majd 2008. február 12-én leomlott. Aznap és azt követően március-áprilisban több alkalommal helyszíni szemlét tartottunk. Felmérési pontokat tűztünk ki, megtisztítottuk a metszefalat, és fotogrammetriai módszerrel felmértük. Ily módon naponta 5 m-t haladtunk. Április 7-én Matán István és Gibicz Sándor munkavédelmi szakvéleményükben nem javasolták a helyszínen való további földmunkákat. A továbbiakban már csak a löszfal metszetének tisztítás nélküli fotódokumentációját készítettük el, abban ugyanis még látszanak a kőfalak és a nagy római árkok. Az addig megtisztított 10 m hosszú felületet pedig a Várhegy és a Szent János-hegy további régészeti kutatásaihoz kapcsolható referenciának tekintjük.

A veszélyes helyszínen összességében tehát csak néhány napot tudtunk dolgozni. A természetes módon keletkezett metszefalban 10 m-nyi részletet tisztítottunk meg. A veszélyes körülmények miatt rajzos dokumentációt nem készítettünk. A 238 m hosszú löszfalomlás metszetéről készült fotókat panorámafotóvá egyesítettük. A Várhegy oldalában megtisztított 10 m hosszú szakaszt fényképesen dokumentáltuk. E megnyesett metszefalrész alkalmas régészeti és geológiai következtetések levonására. A homokos altalaj felett szürke, majd fekete humusz következik, mely már emberi jelenlét nyomait mutatja. Efelett egy igen vastag bronzkori égésréteg látszik legmarkánsabban. Feljebb további 2–3 vastagabb égésréteg jelzi a római kort, legfelül a középkori és hódoltságkori rétegeket a lazább talaj miatt 8 m magasságban már kevésbé mertük nyesni. Ezeket a rétegeket az újkori szőlők mélyművelése erősen bolygatta.

Geológiai következtetések: a suvadás során a löszfalra 0–100 cm vastag föld kenődött fel (lent vastagabban, fent vékonyabban). A megtisztított metszefalban egy természetes löszüregnek a bronzkorban történt beomlásának nyomait dokumentáltuk.

Munkatársak: Jankovich-Bésán Dénes, Újlaki Pongrácz Zsuzsanna, Hajdú Ádám (KÖH), Szabó Tibor, Bertók Gábor régészek, Mufics Gábor, Hallgató Balázs, Simon Béla.

GÁBOR OLIVÉR

112. Dunaszentgyörgy, Vetle-puszta

(Fadd, Magyalos)

(Tolna megye) Ró, Á

2008. április 8. és november 28. között megelőző feltárást végeztünk az M6 autópálya TO-20 jelű lelőhelyén. A 44 745 m² lehumusztolt területen 488 objektumot tártunk fel. A lelőhely két település közigazgatási határán helyezkedik el: É-i mintegy 2/3 része Dunaszentgyörgy, D-i bő 1/3-a Fadd területére esik.

A humusztolt terület középső harmadában (Vetlepuszta) az Árpád-kori gödrökön és kemencemaradványokon kívül, azoktól eltérő betöltésű gödröket (98) és oszlophelyeket (123) tártunk fel, amelyek nagy része három nagyobb, két közepes méretű és egy kisebb oszlopszerkezetes épülethez tartoztak, valamint egy tüzelésnyomot észleltünk, amelyeket a felszíni leletanyag alapján őskorinak tartottunk. A feltárt jelenségek mélysége csekély volt, az előkerült leletanyag kis mennyiségű.

A feltárt terület D-i harmadában (Magyalos), egy római kori, – Mráv Zsolt meghatározása szerint Kr. u. 2. századi – falusias település maradványai kerültek elő: 11 épület (8 veremház, 1 veremistálló, 2 melléképület), 56 gödör, egy 14 árokszakaszból álló árokrendszer, ettől független 2 árokszakasz és 2 kút. A leletanyag nagy része kerámia, gyorskorongolt sárgásfehér és szürke edények töredékei, seprűs díszítésű szürke oldaltöredékek, sűrű vonalbekarcolással díszített válltöredékek, szürke fedő- és aljtöredékek, bekarcolt díszű szürke és vörös hombártöredékek, fényezett felületű szürke és fekete tálak töredékei, szürke és vörös talpgyűrűs tálak töredékei, vörös hullámvonalköteg- és vízszintes vonalkötegdíszes oldaltöredékek, vörös dörzstál töredékei és több kisméretű, valamint egy nagyobb figurális díszítésű (Drag. 37) terra sigillata töredék, illetve egy nagyobb figurális díszű és több kisebb terra sigillata utánzat töredék, teguladarabok. Állatcsont viszonylag kis számban került elő. A kisszámú fémlelet: egy ép bronz piperekanál, vaskaparó, kulcs, vaskés, vasszőgek, vas- és bronzlemeztöredékek, ólomöntési hulladék. Üveglelet több objektumból került elő: egy edény talptöredéke és egy kék üvegkarperec töredéke, valamint üvegszilánkok. Órlőkötőtöredékek szintén több helyről kerültek elő. A római kori telepjelenségek a nyomvonal K-i felében sűrűsödtek, a telep bizonyosan folytatódott a nyomvonaltól DK-re eső (szintén Faddhoz tartozó) területen.

A feltárt terület É-i kétharmadában (Vetlepuszta) 12–14. századi telepnyomokat észleltünk, vélhetőleg egy (törpe)falu maradványai. (Engel Pál a közelbe valószínűsítette Felpabar és Vetle pusztákat, Czövek Attila véleménye szerint a feltárt terület Alpabarral hozható kapcsolatba.) Erre az időszakra keltezhető 1 ház, 17 kemence, 35 oszlophely, 223 gödör, 2 árokszakasz, 2 tüzelésnyom és 2 kút. Az épületek alacsony számát a középkorban használt terület nagymértékű eróziója magyarázza. A leletanyag nagy része kerámia, elsősorban fazekak és bográcsok töredékei, esetenként